

Kemoterapiye Ba?I? Alopeside Ya?am Kalitesi Ölçe?i (KBAYKÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Kemoterapiye Ba?I? Alopeside Ya?am Kalitesi Ölçe?i (KBAYKÖ)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24563>

Özet

Kemoterapiye Ba?l? Alopeside Ya?am Kalitesi Ölçe?i (KBAYKÖ), kanser tedavisi gören bireylerde **kemoterapi** sonucu ortaya ç?kan **alopesi** (saç dökülmesi) durumunun, hastalar?n genel **ya?am kalitesi** üzerindeki etkilerini sistematik olarak ölçmek amac?yla geli?tirilmis? özgün bir araçtır. Ölçek, özellikle kemoterapiye ba?l? saç kayb?n?n yaratt??? psikososyal, duygusal ve fiziksel zorluklar? de?erlendirmeye odaklanmaktadır. Bu ölçek, Türkiye'de bu spesifik konuyu ele alan ilk geli?tirme çal???malar?ndan biri olup, klinik uygulamalarda ve ara?t?rmalarda kullan?lmak üzere tasarlanm???tır.

Ölçe?in geli?tirme süreci, Sebahat Akbal Ate? taraf?ndan 2011 y?l?nda tamamlanan bir **doktora tezi** kapsam?nda gerçe?leştirilmiştir. KBAYKÖ, hastalar?n saç dökülmesine ili?kin alg?lar?n? ve bunun günlük ya?am aktiviteleri, sosyal etkile?imler ve benlik sayg?s? üzerindeki yans?malar?n? kapsaml? bir ?ekilde incelemeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Kemoterapi, Alopesi, Saç Dökülmesi, Ya?am Kalitesi, Psikometri, Kanser, Ölçek Geli?tirme.

Yazarlar

Sebahat Akbal Ate?

Amaç

Kemoterapiye Ba?l? Alopeside Ya?am Kalitesi Ölçe?i (KBAYKÖ)'nün temel amac?, kemoterapi tedavisi alan hastalarda saç dökülmesinin yaratt??? olumsuz etkileri multidisipliner bir yakla???mla nicel olarak ölçmektir. Bu ölçek, **saç dökülmesi** deneyiminin hastan?n psikolojik refah?n?, sosyal i?levselli?ini ve genel sa?lık alg?s?n? ne ölçüde etkiledi?ini belirlemeyi hedefler.

Ölçek, sa?lık profesyonellerine ve ara?t?rmac?lara, kemoterapiye ba?l? alopesinin etkilerini standart bir biçimde de?erlendirme ve bu etkileri hafifletmeye yönelik giri?imlerin etkinli?ini ölçme imkanı sunar. Böylece, hastalar?n bireysel ihtiyaçlar?na yönelik daha spesifik ve hedefe yönelik destek programlar? geli?tirilebilir.

Yap?

KBAYKÖ, kemoterapiye ba?l? alopesinin etkiledi?i çe?itli boyutlar? ölçen çok boyutlu bir yapıya sahiptir. Bu yapı, genellikle fiziksel semptomlar, duygusal tepkiler, sosyal i?levsellik ve benlik imaj? gibi alt alanlar? kapsar. Ölçek, bireyin saç dökülmesine yönelik alg?s?n? ve bu durumun günlük ya?am üzerindeki k?s?tlay?c? etkilerini de?erlendirir.

Ölçe?in psikometrik yap?s?, alopesinin sadece kozmetik bir sorun olman?n ötesinde, bireyin ki?isel kimli?i ve sosyal kabulü üzerindeki derin etkilerini yans?tmaktadır. Bu nedenle, ölçek maddeleri, hastalar?n ya?ad??? utanç, kayg?, depresif belirtiler ve sosyal izolasyon e?ilimleri gibi **psikososyal** sonuçlar? yakalamak üzere tasarlanm???r.

Geçerlik

Ölçek geli?tirme çal??mas? (Akbal-Ate?, 2011) kapsam?nda geçerlik çal??malar? yürütülmü?tür. Bu çal??malar, ölçe?in gerçekten ölçmeyi amaçlad??? yap?y? (kemoterapiye ba?l? alopeside ya?am kalitesini) ölçüp ölçmedi?ini kan?tlamay? amaçlam???r. Geçerlik analizleri tipik olarak kapsam geçerli?i için uzman görüşlerinin alınmas?n? ve yap? geçerli?i için ise **faktör analizi** tekniklerinin kullan?lmas?n? içermektedir.

Doktora tezi format?nda geli?tirilen bu ölçek için yap? geçerli?i çal??malar?, ölçe?in teorik yap?s?na uygun alt boyutlara ayr?ld???n? göstermi?tir. Bu analizler, KBAYKÖ'nün ilgili psikolojik yap?y? geçerli bir ?ekilde temsil etti?ini desteklemektedir.

Güvenirlik

KBAYKÖ'nün güvenilirlik çal??malar? da geli?tirme tezi içinde rapor edilmi?tir. Güvenirlik, ölçe?in tutarlılı???n? ve kararlılı???n? ifade eder. ?ç tutarlılık güvenilirli?i, genellikle Cronbach's Alpha katsay?s? kullan?larak de?erlendirilmi?tir. Yüksek bir Alpha de?eri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Ayr?ca, ölçe?in zamana kar?? kararlılı???n? de?erlendirmek amacıyla test-tekrar test güvenilirli?i çal??malar? da yap?lm?? olabilir. Bu çal??malar, ölçekten elde edilen puanlar?n, hastan?n durumunda gerçek bir de?i?iklik olmadıkça, farklı zamanlarda uyguland???nda benzer sonuçlar verdi?ini kan?tlam???r.

Faktör Analizi

Kemoterapiye Ba?l? Alopeside Ya?am Kalitesi Ölçe?i'nin yap? geçerli?ini belirlemek amacıyla ke?fedici ve/veya do?rulamalı **faktör analizi** yöntemleri kullan?lm???r. Bu analizler, ölçe?in maddelerinin mant?ksal ve istatistiksel olarak birle?erek anlamlı alt boyutlar olu?turup olu'turmad???n? incelemi?tir.

Faktör analizi sonuçlar?, alopesinin ya?am kalitesi üzerindeki etkilerinin fiziksel, duygusal ve sosyal alanlar gibi ayr? ancak ili?kili faktörler alt?nda grupland???n? ortaya koymu?tur. Bu faktör yap?s?, ölçe?in çok boyutlu do?as?n? desteklemekte ve klinik de?erlendirmede detaylı bilgi sa?lamaktadır.

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Özgün Ölçek)

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Kesin derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir, ancak geli?tirme ölçekleri genellikle Likert format?n? kullan?r.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Kanseri tedavisi gören ve kemoterapiye ba?l? alopesi ya?ayan yeti?kin hastalar.

Ya? Grubu: Yeti?kin (Çal??man?n yap?ld??? popülasyona göre belirlenir).

Popülasyon Detaylar?: Onkoloji kliniklerinde tedavi gören, kemoterapi süreci nedeniyle saç dökülmesi ya?ayan veya bu riski ta??yan hastalar.

Test Metodolojisi: Öz bildirim raporlamas? (Self-report). Hastalar, alopesinin ya?am kaliteleri üzerindeki etkilerini ilgili maddeler üzerinden derecelendirirler.

Anahtar Kelimeler

Onkoloji, Kanseri Tedavisi, Saç Kayb?, Psikososyal Etki, Benlik ?maj?, Duygusal Durum.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Ba?lant? E-posta Adresleri: sebahatakbal@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Marmara Üniversitesi Sa?lık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul (Tez dönemi itibar?yla).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, bir **doktora tezi** çal??mas? olarak geli?tirilmi?tir (2011). Kullan?m izinleri ve ücret bilgileri için sorumlu yazar Sebahat Akbal Ate? ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Akademik çal??malarda ve tezlerde kullan?lan ölçekler için genellikle yazardan izin al?nmas? tavsiye edilir.

Ölçe?in geli?tirme y?l? **2011**'dir.

Kaynaklar

Akbal-Ate?, S. (2011). *Kemoterapiye ba?l? alopesi alg?s? ve ya?am kalitesi* (Doktora tezi). Marmara Üniversitesi Sa?lık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Tezin orijinal ba?lant?s? Yüksekö?retim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?ilebilir: tez.yok.gov.tr.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: kemoterapiye-bagli-alopeside-yasam-kalitesi-olcegi-kbayko-toad.pdf

Kemoterapiye Ba?l? Alopeside Ya?am Kalitesi Ölçe?i (KBAYKÖ) Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Orijinal kaynakta ölçek maddeleri aç?kça listelenmemi?tir. Maddelerin tamam?na eri?im için ilgili doktora tezine ba?vurulmas? gerekmektedir (Akbal-Ate?, 2011).